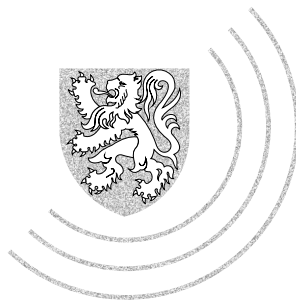


V L A A M S P A R L E M E N T



stuk **604** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 30 juni 2010 (2009-2010)

Gedachtewisseling

over de hervorming
van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Els Robeyns

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Bart Tommelein, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

I. Toelichting door de minister-president	4
1. Pleidooi om de fundamenteën van het Europees landbouwmodel te versterken	4
2. Tien aandachtspunten uit de consultatie met de stakeholders.....	5
2.1. Europese zelfvoorziening	5
2.2. Marktwerving	5
2.3. Verduurzaming en groene groei.....	6
2.4. Innovatie en ondernemerschap.....	6
2.5. Wereldhandel	6
2.6. Directe steun.....	6
2.7. Publieke diensten	7
2.8. Plattelandsontwikkeling.....	7
2.9. Flexibiliteit.....	7
2.10. GLB-budget.....	7
3. Besluit	7
4. Verdere stappen	8
II. Bespreking	8
1. Algemene beschouwingen.....	8
2. Internationale dimensie	9
3. Transitie	10
4. Plattelandsbeleid	10
5. Energiegewassen.....	11
6. Familiale landbouw	11
7. Pijlers	11
8. Administratieve vereenvoudiging.....	12
Gebruikte afkortingen	13

Op 16 juni 2010 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013. Na de bespreking van de visienota ‘Een competitieve en duurzame Europese landbouw’ van het Departement Landbouw en Visserij (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 497/1*) en de hoorzitting met de betrokken Vlaamse maatschappelijke actoren (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 562/1*), was dit de derde vergadering die de commissie besteedde aan de hervorming van het Europees landbouwbeleid.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER-PRESIDENT

De *minister-president* stipt vooreerst aan dat in de beleidsnota al is aangegeven dat er voor Vlaanderen een belangrijke rol is weggelegd in het debat over het GLB na 2013. Om daaraan gevolg te geven, heeft de administratie de voorbije maanden werk gemaakt van een discussienota en werden de middenveldorganisaties en andere beleidsdomeinen grondig geconsulteerd.

De minister-president bedankt ook de commissie voor de aandacht die aan de hervorming van het GLB werd besteed, wat zeker zal bijdragen tot een doordachte en gedragen visie.

1. Pleidooi om de fundamenteën van het Europees landbouwmodel te versterken

Vooraleer vooruit te kijken op de toekomst van het GLB, staat de minister-president stil bij wat het GLB tot nu toe heeft gebracht.

In de eerste plaats – dat lijkt een vanzelfsprekendheid, maar is het allerm minst – heeft het GLB gezorgd voor genoeg, betaalbaar en veilig voedsel. Voedsel is een strategisch goed, waarvan het belang – zeker in de toekomst – niet onderschat mag worden.

Vaak wordt ook voorbijgegaan aan het feit dat het GLB ons ook een gedeelde Europese visie op landbouw heeft gebracht, ondanks de grote diversiteit aan landbouwsystemen en -tradities. Dat deze visie, gekend als ‘het Europees landbouwmodel’ wordt gedeeld door 27 lidstaten, is op zich al een opmerkelijke verwezenlijking.

Deze gedeelde visie heeft het mogelijk gemaakt dat onze landbouwondernemers vandaag meer zijn dan enkel voedselproducenten. Landbouw wordt nu ook ingeschakeld als platform voor de productie van bijkomende publieke diensten, zoals groene zorg, recreatie, landschapszorg, hoeveproductie, de strijd tegen klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit. Ook de landbouwers hebben op dat vlak een belangrijke functie.

Het Europees landbouwmodel is echter enkel realiseerbaar als er voldoende aandacht blijft gaan naar de economische, ecologische en sociale fundamenteën. Economisch wil dat zeggen dat de Europese landbouwers in staat moeten blijven om een leefbaar en voldoende stabiel inkomen te halen uit hun commerciële kernactiviteiten, binnen een zo gelijk mogelijk speelveld. Ecologisch wil dat zeggen dat landbouwactiviteiten uitgevoerd moeten kunnen worden met respect voor de draagkracht van het milieu, zowel binnen Europa als daarbuiten. Op sociaal vlak betekent dat aandacht voor de werkgelegenheid in de Vlaamse landbouw en de daarmee verbonden sectoren, maar ook voor de druk op familiale landbouwondernemingen als gevolg van de veranderende eisen van de markt en de samenleving. Landbouw moet ook in die zin leefbaar blijven.

Deze fundamenteën van onze landbouw moeten worden versterkt, om het model op lange termijn veilig te stellen en ruimte te creëren voor bijkomende publieke diensten en goederen. Dat vereist ook versterkte aandacht voor innovatie en ondernemerschap in de landbouw. De Vlaamse consultatie over het GLB na 2013 toonde een middenveld dat eensgezind vraagt naar meer onderzoek binnen de landbouw en de agrovoedingsketen,

een betere omzetting van onderzoeksresultaten in innovatie, meer vorming en bijscholing en meer kennisdeling.

De fundamenteën versterken, wil dus ook zeggen dat we onze landbouw en het GLB verder inschrijven in het Europese streven naar een slimme, duurzame en inclusieve groei, zoals beschreven in de EU2020-strategie en ondersteund door Vlaanderen in Actie en Pact 2020. Een duurzame en performante landbouw, die – zoals dat vandaag gelukkig nog het geval is – de vergelijking kan doorstaan met de Europese landbouweconomische top-regio's, is een Vlaams doel voor 2020 en het toekomstige GLB moet daaraan substantieel kunnen bijdragen.

2. Tien aandachtspunten uit de consultatie met de stakeholders

Tijdens de consultatie over de toekomst van het GLB hebben veel middenveldorganisaties en beleidsdomeinen gereageerd op de discussienota 'Een competitieve en duurzame Europese landbouw. Een visie op het GLB vanaf 2013'.

Het is volgens de minister-president te vroeg om nu al te gedetailleerde stellingen over het toekomstige GLB in te nemen. Het eerste politieke initiatief ligt nu eenmaal bij de Europese Commissie, die hierover eind dit jaar een mededeling zal uitbrengen.

Op basis van de consultatie heeft de minister-president samen met de administratie tien Vlaamse aandachtspunten voor de komende GLB-hervorming gedistilleerd, die het kader moeten vormen voor de Vlaamse inbreng in de Europese debatten. De minister-president legt de aandachtspunten voor en kijkt uit naar de reacties van de commissie.

2.1. Europese zelfvoorziening

Een belangrijke mate van Europese zelfvoorziening blijft een hoofdobjectief voor het GLB. Voldoende, betaalbaar en veilig voedsel blijft een strategische noodzaak, zeker in tijden van schaarser wordende hulpbronnen en een groeiende voedselvraag. Bovendien draagt Europa, door het eigen landbouwpotentieel te onderhouden en te benutten, ook bij tot de wereldvoedselzekerheid.

2.2. Marktwerving

Overheid en stakeholders komen gezamenlijk tot de vaststelling dat de marktwerving niet altijd perfect is en niet toelaat, globaal gezien, om een voldoende leefbaar landbouwincome te verwerven.

Marktoriëntatie is vandaag een feit, maar nagenoeg alle partijen uit het middenveld concluderen dat landbouwers in sommige sectoren geconfronteerd worden met structureel lage prijzen. Bovendien blijkt dat burgers, als consument, niet altijd bereid zijn om de volledige meerkost van hun maatschappelijke verwachtingen te betalen. Landbouwers trekken binnen de keten ook nog te vaak aan het kortste eind.

Een Europees regulerend kader voor landbouw dringt zich op. De minister-president voegt eraan toe dat ook de sector zelf gevoelig kan bijdragen aan een betere marktwerving en een grotere onderhandelingsmacht. Eigen verbeteringsinitiatieven zoals het 'melkakoord' en de 'gedragscode voor goede handelspraktijken' zijn zeer lovenswaardige initiatieven die gegroeid zijn vanuit de sector zelf en een positieve impact hebben. De overheid en de sector moeten elkaar op dat vlak blijven versterken, stimuleren en aanvullen.

In de toekomst moeten lopende Europese initiatieven rond marktwerving, in het bijzonder de High Level Group Zuivel, een concrete vertaling krijgen binnen het GLB. GLB-maatregelen die de samenwerking tussen landbouwers en binnen de keten stimuleren, horen daarbij en kunnen landbouwers kansen bieden om hun inkomen te verbeteren.

Wat de marktinstrumenten betreft, deelt de minister-president de mening van het middenveld. Een modern en flexibel vangnet blijft vereist, ook na 2013, als bufferend vermogen tegen crisissen en tegen extreme volatiliteit in aankoop- en verkoopprijzen. Prijschommelingen zijn marktsignalen, maar in extreme vorm zijn ze negatief voor de continuïteit van bedrijven.

2.3. *Verduurzaming en groene groei*

Het toekomstige GLB moet werk maken van verdere verduurzaming en groene groei. Iedereen erkent de nood aan een meer efficiënte inzet van natuurlijke hulpbronnen, energie en andere input. Steun voor investeringen gericht op duurzaamheid moet in de toekomst versterkt worden en directe steun moet verbonden blijven aan randvoorwaarden. De transitie naar een meer ecologisch duurzame landbouw moet gestimuleerd worden. Landbouwers die hiervoor meer inspanningen willen leveren dan wettelijk verplicht, moeten daarvoor vergoed kunnen worden uit publieke middelen.

Daarnaast moet het concept van ‘groene groei’ – groei met respect voor de ecologische draagkracht – een meer concrete invulling krijgen voor landbouw. Dat wordt een belangrijke opdracht voor het toekomstige Europees landbouwbeleid.

2.4. *Innovatie en ondernemerschap*

Innovatie, kennisdeling, vorming en ondernemerschap moeten meer aandacht krijgen in het toekomstig GLB. Iedereen beseft dat om te slagen in een meer competitieve en ecologisch duurzame landbouw vernieuwende technieken nodig zijn, er aandacht moet gaan naar kwaliteitsvolle producten, naar kortere en meer efficiënte ketens, naar betere gewassen enzovoort. Maar ook, en niet het minst, naar ondernemerschap en een open vizier om de uitdagingen aan te gaan. Om deze redenen wil de minister-president dat het toekomstige GLB ook sterk inzet op jonge landbouwers.

2.5. *Wereldhandel*

Een kritische kijk op wereldhandel in landbouwproducten is nodig. Voedsel is geen gewone handelswaar. Multilaterale akkoorden, om een belangrijke mate van ordening te brengen in de wereldhandel, zijn ongetwijfeld te verkiezen boven vele bilaterale handelsakkoorden.

Desalniettemin is het huidige ‘framework’ van de wereldhandelsakkoorden te eng en biedt het momenteel te weinig aandacht voor voedselautonomie, ook voor ontwikkelingslanden, en voor ecologische duurzaamheid. Europa en het GLB moeten mee zorgen voor meer coherente internationale afspraken over duurzame landbouw.

De minister-president wil erop aandringen dat er Europese en internationale wetgevende initiatieven worden genomen om wilde speculatie op landbouwproducten tegen te gaan.

2.6. *Directe steun*

Directe steun blijft verantwoord, ook na 2013. De minister-president haalt daar drie redenen voor aan: de nood aan een volledige compensatie van de bedrijfskosten die het gevolg zijn van de hoge EU-normen, de nood aan een vergoeding voor het onderhouden van het Europese landbouwpotentieel en de nood aan stabilisering van het landbouwincome in tijden van grote marktschommelingen.

We moeten volgens de minister-president wel durven erkennen dat het huidige systeem van directe steun te veel uitgaat van historische referentie en een meer billijke verdeling van de directe steun tussen de producenten en sectoren zich opdringt. Geen enkele middenveldorganisatie steunt een pure ‘flat rate’-betaling, maar de geleidelijke omvorming

van het huidige toeslagsysteem naar een basisbedrijfstoeslag, aangevuld met meer doelgerichte specifieke steun, is een reëel Europees toekomstscenario dat verder onderzocht moet worden.

2.7. Publieke diensten

De win-winmogelijkheden tussen publieke diensten en de nood aan een beter inkomen moeten beter benut worden. Landbouw fungeert vandaag al als platform voor publieke diensten zoals groene zorg, recreatie, een aangenaam landschap en zorg voor landelijk erfgoed. Er is echter meer mogelijk, in het bijzonder inzake de strijd tegen klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Daarnaast moeten ook zorgboerderijen in aanmerking komen voor GLB-steun, wat vandaag nog niet het geval is. De vorige Europese Commissaris voor Landbouw had dit toegezegd, maar de huidige Commissaris kan er misschien echt werk van maken.

2.8. Plattelandsontwikkeling

Het GLB moet de cruciale rol van landbouw bij plattelandsontwikkeling blijven ondersteunen, maar moet bijkomend het potentieel van landbouw in peri-urbane gebieden beter benutten.

Landbouw in verstedelijkt platteland kent specifieke problemen, maar ook onderbenutte opportuniteiten. Het toekomstige GLB moet in deze gebieden initiatieven zoals korteketenwerking stimuleren en kansen creëren om wederzijds respect tussen landbouwers en andere bewoners te vergroten.

2.9. Flexibiliteit

Lidstaten en regio's moeten over meer flexibiliteit beschikken binnen een sterk Europees kader. Een hernationalisering van het GLB is echter geen optie. Lidstaten en regio's moeten meer flexibiliteit krijgen voor de verdeling van de middelen tussen pijlers I en II en binnen pijler II.

Een sterk Europees kader met Europese beleidsprioriteiten blijft echter nodig om een gelijk speelveld – een 'level playing field' – te garanderen en hernationalisering van het landbouwbeleid tegen te gaan.

2.10. GLB-budget

Het GLB-budget moet gehandhaafd blijven. De kost van het landbouwbeleid is beperkt: minder dan 1 percent van alle overheidsuitgaven binnen de EU.

De minister-president merkt op dat verschillende organisaties van het middenveld ervoor pleiten om na 2013 het Europese GLB-budget, en daarbinnen het Vlaamse deel, te handhaven. De vele toekomstige uitdagingen verantwoorden dat. Toch zal de budgettaire discussie zeer moeilijk verlopen, alleen al omwille van het feit dat de landbouwuutgaven samen met de uitgaven voor het cohesiebeleid de grootste post uitmaken binnen het Europese budget.

Door gerichtere middelen in te zetten, moet het echter mogelijk zijn om de transitie naar een meer duurzame en competitieve landbouw te realiseren. Dat betekent onder andere ook dat in de toekomst steun in hoofdzaak gericht moet zijn op actieve landbouwers en steun onderhevig moet blijven aan voorwaarden gerelateerd aan de doelstellingen van het toekomstige GLB.

3. Besluit

De minister-president is van mening dat deze tien aandachtspunten een gedragen Vlaams kader vormen voor de Vlaamse inbreng in de debatten over het GLB na 2013.

4. Verdere stappen

De minister-president kijkt uit naar de aanbevelingen die de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid zal formuleren. De administratie zal vanzelfsprekend het dossier van nabij blijven volgen. De eerstvolgende mijlpaal is de mededeling van de Europese Commissie over het GLB na 2013, die eind dit jaar wordt verwacht.

Ook de aangrenzende dossiers worden opgevolgd. De discussie over het volgende Meerjarig Financieel Kader zal parallel lopen aan de beleidsdiscussies, ook al had Vlaanderen graag de beleidsdiscussie afgerond voor de budgetdiscussie. We moeten ons geen illusies maken: de krappe begrotingen van de lidstaten zullen snel veel druk zetten op de Europese landbouwuitgaven. Al in september komt er een richtinggevende mededeling over het EU-meerjarenbudget, de Budget Review-mededeling.

De administratie zal ook verder werken aan overleg. Via de gewone dagelijkse contacten wordt ervoor gezorgd dat de Europese Commissie de Vlaamse bezorgdheden kent, zodat er rekening mee gehouden kan worden bij de voorbereiding van de mededeling. Er wordt ook gewerkt aan voorbereidend overleg met het federale niveau en de andere gewesten.

Er blijft in dit dossier nog een lange weg te gaan. Maar op basis van alle inspanningen die al geleverd werden, is de minister-president ervan overtuigd – ook al moet dat met enige bescheidenheid worden gezegd – dat goed werk wordt geleverd, en dan gaat het zowel over de commissie, de administratie, het middenveld als de bevoegde minister en zijn kabinet.

II. BESPREKING

1. Algemene beschouwingen

De heer *Stefaan Sintobin* stelt, zoals al bleek uit de vragen en interventies van de voorbije jaren, dat de Vlaams Belangfractie de aandachtspunten grotendeels ondersteunt, met soms enkele nuances.

De heer *Dirk Peeters* heeft geen inhoudelijke problemen met de tien geformuleerde aandachtspunten, hoewel er wel wat meer verfijning en detaillering nodig is.

Mevrouw *Els Robeyns* drukt haar appreciatie uit over de manier waarop de minister-president en de administratie dit Europese dossier hebben aangepakt en samen met de Vlaamse middenveldorganisaties hebben gewerkt aan een consensustekst waarin iedereen zich min of meer kan vinden. Mevrouw Robeyns steunt dan ook de tien aandachtspunten.

Mevrouw Robeyns stipt nog aan dat in een aantal takken van de sector is aangetoond dat producentenverenigingen een versterking van de marktwerking voor de landbouwers kunnen zijn. Maar daarover is niets terug te vinden in de aandachtspunten.

Ook de heer *Karlos Callens* is tevreden met de voorstellen van de minister-president. De aandachtspunten van de minister-president stemmen voor 90 percent overeen met de voorstellen van Open Vld over het GLB.

Mevrouw *Tine Eerlingen* beaamt dat de aandachtspunten die de minister-president heeft geschetst bijna volledig gelijklopen met haar aandachtspunten.

Mevrouw *Tinne Rombouts* is tevreden dat het uitgangspunt voor het toekomstige beleid het streven naar een duurzame en competitieve landbouw is. Iedereen is het erover eens dat een sterk Europees landbouwbeleid in de toekomst nodig blijft.

Als het gaat over innovatie, dient er volgens mevrouw Rombouts voldoende aandacht te gaan naar jonge landbouwers. De rode draad doorheen heel het Gemeenschappelijk

Landbouwbeleid zou de aandacht voor jonge landbouwers moeten zijn en het beleid zou hier ook op gescreend moeten worden.

Als Europese normen worden vastgelegd, moeten die voor de spreker tussen de verschillende lidstaten vergeleken kunnen worden. Vaak worden doelstellingen vooropgesteld, maar is de basis waarop de lidstaten verantwoording afleggen verschillend. Iedereen zoekt zich een weg, waardoor het moeilijk wordt om het realiseren van de doelstellingen te vergelijken. Mevrouw Rombouts vraagt er aandacht voor dat de Europese doelstellingen op een gelijkvormige manier beoordeeld kunnen worden in de verschillende lidstaten.

De heer *Jos De Meyer* resumeert dat uit de uiteenzettingen blijkt dat de tien aandachtspunten perfect aansluiten bij de besprekingen die in de commissie werden gevoerd en zowel door meerderheid als oppositie gedragen worden.

De heer De Meyer beklemtoont nog het belang dat voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak wordt gecreëerd. Niet alleen politiek, maar in de samenleving – in de eerste plaats bij de producenten – en bij de consumenten en belastingbetalers. Met dit dossier kan de samenleving ervan overtuigd worden dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid eigenlijk een levensverzekering is voor veilig, gevarieerd, kwaliteitsvol en relatief goedkoop voedsel. We moeten ook geen schrik hebben om het debat aan te gaan, ook niet met de belastingbetaler. Maar daarvoor is uiteraard heel veel informatieverstrekking nodig.

De landbouw zal volgens de heer De Meyer blijvend geconfronteerd worden met schaalveranderingen. Dan gaat het om verdere schaalvergroting of verdere verbreding. Als we de grootte van de Vlaamse bedrijven vergelijken met de bedrijfsgrootte op Europees en mondiaal vlak, zijn het nog altijd relatief kleine bedrijven. Maar door het specifieke ruimtelijke karakter van Vlaanderen zijn er ook grenzen aan de groei. In Vlaanderen zijn de peri-urbane gebieden heel belangrijk. We kunnen de situatie in Vlaanderen niet vergelijken met de bergboeren, maar er moet in Europa wel gezocht worden naar een specifieke benadering voor de gebieden zoals Vlaanderen, waar er een meer verstedelijkte landbouw is.

Door verbreding kan volgens de spreker meer toegevoegde waarde op de bedrijven zelf geproduceerd worden, maar het is geen mirakeloplossing voor de toekomst van de land- en tuinbouw en zal technisch even complex zijn en minstens evenveel financiële middelen vragen.

De heer De Meyer houdt een pleidooi om in Europa rekening te houden met de heel specifieke situatie van de Vlaamse land- en tuinbouw.

De *minister-president* stelt dat op basis van de reacties zal worden nagegaan of en in welke mate een aantal zaken geherformuleerd dient te worden. De tien uitgangspunten blijven overeind, maar moeten uiteraard verder verfijnd en geconcretiseerd worden.

2. Internationale dimensie

Bij de aandacht voor betaalbaar en veilig voedsel en de eisen die op dat vlak op Europees en Vlaams niveau worden gesteld, ontbreekt volgens de heer *Stefaan Sintobin* de internationale dimensie. Onze markten worden dikwijls overspoeld door producten van buiten Europa, waar men niet aan dezelfde eisen moet voldoen. Dat heeft negatieve gevolgen voor onze eigen landbouw. Hoe denkt de minister-president de concurrentiepositie van de Europese landbouw te verdedigen bij de hervorming van het GLB en welke maatregelen kunnen op Europees niveau genomen worden om ook andere landen ertoe te dwingen om hun producten te laten voldoen aan dezelfde eisen?

Het speculeren op landbouwproducten is dagdagelijkse praktijk, stipt de heer *Dirk Peeters* aan. Europa heeft door de randvoorwaarden, die meespelen in de prijs, soms een concur-

rentienadeel. Voor de internationale dimensie is een aparte benadering nodig. De minister-president heeft een aantal wetgevende verwachtingen geuit, maar de spreker vraagt of hiervoor ook een tijds kader gegeven kan worden.

Voor de heer *Karlos Callens* mag Europa binnen de mondiale markt niet heiliger zijn dan de paus. Het is al moeilijk, met alle verplichtingen, om de Europese producten nog tegen een redelijke prijs in de markt te plaatsen in derde landen. Als van de Europese landbouwers grote inspanningen worden gevraagd inzake kwaliteitsproductie, is het niet meer dan logisch dat ook van buiten de EU geïmporteerde producten voldoen aan gelijkaardige kwaliteitsvereisten. Als dat niet het geval is, moet dat duidelijk worden gemaakt op de verpakking. Beter is het om de import van laaggekwalificeerde buitenlandse producten te ontmoedigen. Zo voorkomen we een massale import van bulkproducten die een oneerlijke concurrentie vormen voor onze Europese landbouwproducten. Dit is cruciaal bij de doelstellingen voor onze toekomstige landbouw.

Mevrouw *Tine Eerlingen* beklemtoont dat het heel belangrijk is om met de Wereldhandelsorganisatie duidelijke afspraken te maken. Er moet een basiskwaliteit gegarandeerd worden, met voldoende strenge normen voor de invoer. Europa moet daarop aandringen.

Volatiele wereldmarkten vergen volgens de heer *Jos De Meyer* buffers en een vangnet.

De *minister-president* verwijst naar de situatie buiten Europa, waar mogelijk andere standaarden en normen gehanteerd worden. Het is heel belangrijk om binnen Europa afspraken te maken, ook voor de inkomensgaranties, en internationaal maximaal te evolueren naar een 'level playing field'. In de discussies in het kader van de Wereldhandelsorganisatie moet hier de nodige aandacht aan besteed worden en moeten duidelijke standpunten geformuleerd worden. Als men hier onvoldoende oog voor heeft, blijft er een oneerlijke concurrentie. De bezorgdheid over basiskwaliteitsvoorwaarden voor import wordt door de minister-president gedeeld.

3. Transitie

Als het gaat over de vergroening en verduurzaming van de landbouw, is volgens de heer *Dirk Peeters* de vleesproductie een specifiek probleem. Het is niet alleen een Vlaams of Europees probleem, maar een wereldprobleem. Te veel dieren en dierenvoerders kweken, heeft een ontzettend grote impact op klimaat en grondbezetting. Volgens de heer Peeters is voor dat aspect van het landbouwbeleid een aparte benadering nodig om tot transitie te komen. Is er inzake vleesproductie een te volgen spoor of een concrete doelstelling geformuleerd?

Mevrouw *Tine Eerlingen* geeft aan dat er vooral een probleem is met de vleesconsumptie. De wereldbevolking groeit, dus zal de vleesproductie op peil moeten blijven, wat vanuit ecologisch oogpunt moeilijk is.

Het is volgens de *minister-president* een complex dossier. De vleesconsumptie op wereldniveau stijgt. Dat heeft vooral te maken met de stijging van de levensstandaard in China en India, waardoor meer vlees geconsumeerd wordt. In Vlaanderen is er een nieuwe communicatiestrategie van VLAM in de maak. Die roept niet op om meer vlees te eten, maar als men vlees eet, dient dat matig te gebeuren en kiest men best voor kwaliteitsvlees. Dat is voor de minister-president een belangrijke boodschap.

4. Plattelandsbeleid

VVSG heeft, aldus de heer *Dirk Peeters*, onlangs de wens geuit om het plattelandsfonds te beperken tot 30 à 40 gemeenten. Het plattelandsfonds is tot nader order een Vlaams fonds. Zijn er garanties dat er geen vermenging ontstaat met de Europese financiering inzake plattelandsbeleid?

Mevrouw *Tinne Rombouts* beschrijft dat er vanuit het Europees plattelandsbeleid kansen worden geboden om het platteland te ondersteunen. Maar elk platteland binnen Europa is verschillend, dus moet het beleid op maat van het Vlaamse platteland en de Vlaamse land- en tuinbouw gemaakt worden.

Niets of niemand houdt ons, aldus mevrouw Rombouts, tegen om in Vlaanderen binnen verschillende bevoegdheden – en dat is een verantwoordelijkheid van alle ministers – budgettaire en regelgevend ruimte te maken voor plattelandsondersteuning. Er wordt natuurlijk gekeken naar de Europese middelen, maar mevrouw Rombouts houdt een pleidooi dat alle ministers ruimte en budget vrijmaken voor het platteland.

De *minister-president* beklemtoont dat het plattelandsfonds niet verbonden is met Europese middelen, maar over dit dossier zal nog ruim gediscussieerd kunnen worden als de voorstellen klaar zijn.

5. Energiegewassen

De heer *Dirk Peeters* heeft de keuze om gronden te reserveren voor energiegewassen en deze keuze op te nemen in de EU2020-doelstellingen inzake klimaat, steeds betreurd. We moeten geen koolzaad voor auto's telen, maar met die gronden iets anders doen. Is het mogelijk binnen het GLB om de doelstelling inzake energiegewassen te heroverwegen?

De periode dat Europa heel enthousiast over energiegewassen discussieerde en een aantal doelstellingen formuleerde, ligt achter ons en de doelstellingen werden nadien herzien, aldus de *minister-president*. In Vlaanderen wordt eigenlijk slechts in beperkte mate energiegewassen geteeld, want om rendabel te zijn, moeten heel grote oppervlaktes beschikbaar zijn. De cruciale vraag blijft natuurlijk of vruchtbare landbouwgrond moet worden ingezet voor energiegewassen. De minister-president treedt de heer Peeters bij dat het dossier van de energiegewassen met de nodige voorzichtigheid aangepakt moet worden.

6. Familiale landbouw

Er is volgens de minister-president een rol weggelegd voor landbouw in verstedelijkte gebieden, met name in Vlaanderen, stelt de heer *Dirk Peeters*, en ook de korte keten werd vermeld. De heer Peeters brengt dan ook de familiale landbouw ter sprake. In de consensus tekst van Boerenbond en VODO was daarover nog geen eensgezindheid bereikt. De spreker pleit ervoor om het begrip familiale landbouw op Vlaams niveau te verduidelijken en naar Europa te beklemtonen dat familiale landbouw belangrijk is.

In Vlaanderen hebben we een intensievere, kleinere landbouwsector, met heel wat familiale bedrijven. Dat betekent dat Europa de mogelijkheid moet bieden om de middelen aan te wenden om een acute crisis op te vangen binnen de familiale bedrijven, stelt de heer *Karlos Callens*.

De *minister-president* deelt de zorg voor de familiale landbouw. De discussie over wat een familiale onderneming is, evolueert in de richting van een omschrijving als landbouwbedrijven met een familiale dimensie. De leefbaarheid van landbouwbedrijven is heel belangrijk. Ook familiale bedrijven doen aan schaalvergroting, maar het moet nog altijd mogelijk zijn in combinatie met het gezin. Respect voor de familiale dimensie is belangrijk, maar de connotatie dat familiale bedrijven ook kleine bedrijven zijn, stemt niet overeen met de realiteit.

7. Pijlers

Mevrouw *Els Robeyns* stelt, onder meer verwijzend naar de hoorzitting, dat over de verdeling van de middelen tussen pijler I en pijler II en tussen de assen niet iedereen het eens is. Er werd ook geponeerd dat het misschien wel beter is om het systeem van pijlers op te hef-

fen en een basissysteem te introduceren, met een aantal randvoorwaarden voor de directe steun, en extra steun toe te kennen voor verdergaande publieke dienstverlening. In de toelichting stelt ook de minister-president dat het historisch referentiemodel moet worden herbekeken, maar dan gaat het niet over de verdeling tussen de verschillende pijlers maar over de verdeling binnen pijler II.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt of de minister-president op termijn de directe steun koppelt aan randvoorwaarden. Volgens de spreker moeten vooral in crisissituaties de landbouwers een beroep kunnen doen op die steun, wanneer ze worden geconfronteerd met veel problemen en afhankelijk zijn van andere externe omstandigheden. Binnen pijler II zijn er de assen 1 en 2, waarvoor de verdeling misschien moet herbekeken worden. Zullen de middelen van as 3 enkel naar de landbouw gaan? Voor mevrouw Eerlingen mogen die middelen niet gaan naar de vernieuwing van dorpskernen en dergelijke. Wat is de visie van de minister-president hierover?

Mevrouw *Tinne Rombouts* ondersteunt de stelling dat directe inkomenssteun blijvend verantwoord is. De marktwerking is niet perfect, waardoor ondersteuning verantwoord is, hoewel iedereen liefst een inkomen uit de markt haalt. Maar aangezien fluctuaties en andere elementen een rol spelen, is het belangrijk dat die steun gegeven wordt voor de basisvoorziening van voedsel.

Er is een evaluatie nodig van de historische verbintenis van de ondersteuning. Mevrouw Rombouts begrijpt dat hierover, gelet op de verschillen tussen de landen, gesproken moet worden, maar is beducht om een ‘flat rate’ toe te passen. Die evolutie mogen we niet ondersteunen, gelet op de kwaliteit die we vragen en de extra eisen die we stellen aan de verschillende sectoren.

De *minister-president* pleit voor een grotere flexibiliteit tussen de pijlers. Dat kwam ook naar voren in de consultatie. Voor pijler II is er cofinanciering en voor pijler I niet, dus voorzichtigheid is geboden. De minister-president volgt de voorstellen om de pijlers op te heffen niet, maar blijft voorstander van het behoud van de twee pijlers, met vooral voor pijler II een grotere flexibiliteit.

8. Administratieve vereenvoudiging

De heer *Karlos Callens* is er voorstander van om de administratieve vereenvoudiging op te nemen bij de aandachtspunten. Een boer hoort thuis op het land en mag niet overbelast worden met administratieve taken.

Voor het Europees landbouwbeleid zijn volgens mevrouw *Tinne Rombouts* ook de flankerende maatregelen zoals administratieve vereenvoudiging van belang. Ook al is dit misschien niet expliciet opgenomen in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het is zeer belangrijk dat het Europees beleid oog heeft voor deze flankerende maatregel.

Administratieve vereenvoudiging is volgens de *minister-president* terecht een aandachtspunt. Tijdens het Belgische voorzitterschap zal dit punt al aan bod komen, ook in het plattelandsbeleid.

De voorzitter,

Jos DE MEYER

De verslaggever,

Els ROBEYNS

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VODO	Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten